

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego w klasach XIX Liceum Ogólnokształcącego

1. Kryteria ocen z języka polskiego
2. Poziomy wymagań dla klasy I
3. Poziomy wymagań dla klasy II
4. Poziomy wymagań dla klas III
5. Wymagania związane z kształceniem umiejętności analizy i interpretacji utworu poetyckiego
6. Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania:
7. Skala ocen
8. Warunki i tryb oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z języka polskiego
 - 8.1. Oceniania bieżące
 - 8.2. Kartkówki i sprawdziany
 - 8.3. Ocenianie okresowe i końcowe
 - 8.4. Egzamin klasyfikacyjny
 - 8.5. Egzamin poprawkowy

1. Kryteria ocen z języka polskiego

Uczeń otrzymuje oceny za :

- odpowiedź ustną,
- pismne prace pismne i referaty na tematy zadane,
- testy sprawdzające wiadomości, znajomość lektur,
- samodzielnie opracowany materiał poszerzający wiadomości (np. referat, zestawy bibliograficzne, projekt prezentacji, elementy wykładu),
- aktywność na zajęciach.

Ocenianie odpowiedzi ustnej

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

Wiadomości

- przyporządkować autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne omawianych epok;
- objaśnić znaczenie nazw omawianych epok literackich;
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich;
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki;
- wskazać cechy prądów i umysłowych i artystycznych;
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami;

-streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych z listy lektur obowiązkowych;

Umiejętności

- rozpoznać najważniejsze środki artystyczne w utworach literackich omawianych epok;
- scharakteryzować bohaterów literackich;
- przekazywać informacje na zajęciach w komunikatywny sposób;
- umiejętnie przywoływać cytaty z tekstów literackich do wypowiedzi własnych.

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą , a ponadto:

Wiadomości

- wyjaśnić literaturoznawcze sensy pojęć;
- wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków,
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi,
- wskazać związki omawianych epok z wcześniejszymi;

Umiejętności

- opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach , odwołując się do omówionych utworów literackich;
- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok;
- określić tematykę i problematykę omówionych utworów;
- prezentować na lekcji zagadnienia wcześniej przygotowane w domu;
- podejmować próby włączenia się do dyskusji.

Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną , a ponadto:

Umiejętności

- wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- scharakteryzować koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- wskazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- formułować wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;
- ocenić bohaterów literackich w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne;

- komponować w trakcie zajęć dłuższe wypowiedzi w sposób zwarty, logiczny i uporządkowany;
- wypowiadać się płynnie, poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to , co na ocenę dobrą, a ponadto:

Wiadomości

- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach;
- posługiwać się ważnymi cytatami;
- przedstawić ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich na podstawie omawianych utworów;

Umiejętności

- wyjaśnić funkcje motywów antycznych i symboli biblijnych w poznanych utworach

literackich;

- rozpoznać nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim;
- formułować wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich;
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych (i pisemnych) materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki;
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego:
 - posługując się terminologią historyczno-i teoretycznoliteracką;
 - rozpoznając przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, alegoryczne,);
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki(w tym tekstu lit.) , ze wskazaniem funkcji środków specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- wykazać się umiejętnością konwersacji, kulturą dyskusji i poprawną polszczyzną;
- odwoływać się do opinii innych dla obrony własnego stanowiska;
- dowodzić własnej racji w ocenie dzieł sztuki;
- dokonać syntezy twórczości literackiej(epoki, autora, prądu);
- dokonać pisemnej omówienia.

Na ocenę celującą uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą , a ponadto:

- prezentując swoje poglądy, umiejętnie posługiwać się wiedzą spoza programu szkolnego, świadczącą o dużej erudycji;
- formułować wnioski dojrzałe , wnikliwe;
- stawiać hipotezy badawcze;
- polemizować , by obronić własne stanowisko, szukając wciąż nowych argumentów.

Pisemne prace : sposoby sprawdzania stopnia realizacji wymagań

Na ocenę dopuszczającą uczeń powinien:

- zrozumieć temat wypracowania ;
- zachować trójdzielność kompozycyjną;

-napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych.

Na ocenę dostateczną słuchacz powinien:

- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu;
- podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i typowy;
- zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;

Na ocenę dobrą uczeń powinien:

- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki;
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań);
- sięgać do różnych źródeł wiedzy, cytować badaczy literatury;
- sporządzić bibliografię;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu pisania;

Na ocenę bardzo dobrą uczeń powinien:

- pamiętać o właściwym zamyśle kompozycyjnym dostosowanym do tematu;
- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wypowiedzi pisemnej wykorzystać materiał literacki., historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w rozprawce własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające, umiejętnie skonfrontować je z sądami innych np. nauczyciela, badaczy literatury;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą leksyką;

Na ocenę celującą uczeń powinien:

- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;
- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując je z własnymi przemyśleniami;
- sporządzić dokładne przypisy.

Ocenianie testów i wiadomości

Według punktacji podawanej przy każdym teście oraz

- konkretność i jasność zapisu,
- wprowadzanie własnych refleksji (dygresji, sądów)

Ocena aktywności

Ocena niedostateczna:

- Uczeń nie uczestniczy w tworzeniu treści zajęć, zapytany nie wie, o czym jest mowa; nie wykonuje poleceń nauczyciela

Ocena dopuszczająca:

- Uczeń rzadko wykazuje aktywność podczas lekcji, a jego wypowiedzi mają charakter jedynie odtwórczy (powtarzanie zdania podręcznika, nauczyciela, przedmówcy).

Ocena dostateczna:

- Uczeń uczestniczy w procesie lekcyjnym, formułując wypowiedzi trafne, lecz niepełne.

Ocena dobra:

- Uczeń bierze udział w dyskusji, prezentując przemyślane i uzasadnione stanowisko; wykazuje aktywność w poszukiwaniach rozwiązań interpretacyjnych.

Ocena bardzo dobra:

- Uczeń potrafi wskazać kierunek interpretacyjny na lekcji poświęconej nowemu tematowi; potrafi wskazać trafne nawiązania merytoryczne.

Ocena celująca:

- Uczeń wzbogaca treść lekcji o wartościową wiedzę pozaszkolną.

2. Poziomy wymagań od starożytności do końca XVIII w.

Wiadomości i umiejętności Poziomy wymagań

- a. konieczny (dopuszczający)
- b. podstawowy (dostateczny)
- c. rozszerzający (dobry)
- d. dopełniający (bardzo dobry)

Uczeń zna i rozumie:

1. utwory (lub ich fragmenty) wskazane w programie
2. utwory z zakresu lektury uzupełniającej omawiane na lekcjach
3. chronologię epok i ich ramy czasowe
4. pojęcia z zakresu komunikacji językowej (nadawca, odbiorca, tekst, sytuacja komunikacyjna, kanał, kod, kontekst komunikacyjny) lub akt komunikacji językowej
5. pojęcie normy językowej i błędu językowego
6. ślady tradycji biblijnej, antycznej i chrześcijańskiej obecne w literaturze polskiej

7. nurty filozoficzne związane z omawianą tradycją literacką
8. pojęcia związane z kulturą europejską i polską: Biblia, Stary i Nowy Testament, mit, dziedzictwo antyku, teocentryzm, franciszkanizm, ascetyzm, kultura rycerska, humanizm, reformacja. Renesans, Barok, sarmatyzm, Oświecenie, racjonalizm, klasycyzm, sentymentalizm, parenetyka fatum, sacrum, profanum, dance macabre, stoicyzm, epikureizm, kontreformacja, empiryzm, utylitaryzm, katharsis, vanitas, makiawelizm, libertynizm, rokoko, marinizm, karnawalizacja
9. gatunki literackie:
przypowieść, epepeja, tragedia, komedia, tren, fraszka, bajka, satyra, pieśń, epos rycerski, hymn, sonet, pamiętnik, psalm, kazanie, kronika, elegia, epos rycerski, hymn, oda, sonet, powieść, legenda, epigramat, poemat heroikomiczny, powiastka filozoficzna
10. style w sztuce:
klasyczny, klasycystyczny, gotycki, romański, renesansowy, barokowy, manieryczny, rokokowy
11. przemiany konwencji literackiej
12. pojęcia z zakresu estetyki: decorum, mimesis, harmonia, koncept, dowcip, manieryzm
13. relacje między tekstami a ich kontekstem historyczno-kulturowym
14. związki między kulturą polską a europejską
15. związki między kulturą staropolską a współczesną
16. język poznanych tekstów staropolskich
17. różnice między językiem tekstów staropolskich i współczesną polszczyzną
18. różnice między mową a pismem
19. funkcje tekstów: estetyczną, ekspresywną, impresywną, poznawczą, fatyczną, wychowawczą
20. zapożyczenia z innych języków

Uczeń potrafi:

21. rozpoznać rodzaje i funkcje środków stylistycznych charakterystycznych dla poznawanych epok: inwokacja, porównanie homeryckie, antyteza, inwersja, hiperbola, makabra, oksymoron, paradoks, peryfraz, ars moriendi i, alegoryzacja, peryfraz, emblemat
22. wskazać toposy kulturowe: dom, śmierć, Chrystus, Syzyf, Prometeusz, Hiob, ogród apokalipsa, raj, arkadia, Edyp, Eros i Tanatos, ziemia obiecana, motyw artysty jako mędrca
23. odtworzyć główne idee utworów poznanych na lekcjach
24. dokonać interpretacji utworów wskazanych w podstawie programowej
25. analizować i interpretować inne poznane utwory literackie
26. oceniać i wartościować poznane dzieła
27. parafrazować teksty za pomocą różnych środków językowych
28. opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne poznanych utworów
29. ustalić konteksty potrzebne do interpretacji utworu
30. zastosować konteksty w interpretacji
31. porównywać różne dziedziny sztuki
32. charakteryzować różnych bohaterów literackich
33. oceniać bohaterów literackich
34. porównywać bohaterów literackich
35. stosować pojęcia związane z kulturą europejską i polską:

Biblia, Stary i Nowy Testament, mit, dziedzictwo antyku, teocentryzm, franciszkanizm, ascetyzm, kultura rycerska, humanizm, Renesans, Barok, sarmatyzm, Oświecenie, racjonalizm, klasycyzm, sentymentalizm, fatum, sacrum, profanum, dance macabre, stoicyzm, reformacja, kontrreformacja, empiryzm, utylitaryzm, katharsis, vanitas, makiawelizm, libertynizm, rokoko, marinizm, karnawalizacja

36. stosować pojęcia z zakresu estetyki: decorum, mimesis, harmonia, koncept manieryzm, smak, dowcip

37. wskazać różnice między odmianą pisaną a mówioną języka

38. słuchać wykładu z notowaniem

39. zaprezentować wypowiedź dotyczącą treści omawianych na lekcji

40. poprawnie formułować pytania i odpowiedzi

41. uczestniczyć w dialogu

42. zabierać głos w dyskusji

43. uczestniczyć w polemice

44. argumentować własne stanowisko

45. przekonująco bronić własnego stanowiska

46. opracować i wygłosić referat

47. konstruować dłuższą wypowiedź ustną

48. . przygotować prezentację z wykorzystaniem celowego materiału pomocniczego

49 wygłosić prezentację ze świadomym użyciem środków retorycznych

50. rozróżniać szkic interpretacyjny od rozprawki

51. zbudować trójdzieloną wypowiedź pisemną

52. dokonać analizy tematu, ułożyć plan wypowiedzi

53. komponować spójną wypowiedź pisemną

54. dokonać interpretacji porównawczej tekstów

55. opowiedzieć treść tekstu

56. poprawić własną wypowiedź

57. ocenić wypowiedź cudzą pod względem jej poprawności i rzetelności, odróżnić fakty od opinii

58. czytać ze zrozumieniem teksty publicystyczne

59. czytać ze zrozumieniem artykuły popularnonaukowe

60. czytać ze zrozumieniem krótkie fragmenty tekstów naukowych i filozoficznych x

61. korzystać z literatury lub/i z wykładu: notować, relacjonować

62. gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł

63. scalać zebrane informacje w problemowe całości

64. sporządzać bibliografię do tematu wypowiedzi

3. Poziomy wymagań z działów: romantyzm – pozytywizm

Wiadomości i umiejętności Poziomy wymagań

konieczny (dopuszczający)

podstawowy (dostateczny)

rozszerzający (dobry)

dopełniający (bardzo dobry)

Słuchacz zna i rozumie:

1. utwory (lub ich fragmenty) wskazane w programie

2. utwory z zakresu lektury uzupełniającej omawiane na zajęciach

3. chronologię epok i ich ramy czasowe

4. pojęcia z zakresu wiedzy o języku: stylizacja językowa, gwara, indywidualizacja, trawestacja, parafraza, polisemia, homonimia, nacechowanie emocjonalne wyrazów, neologizmy, ściśnienia, funkcje językowe, synonimy, style funkcjonalne, antonimy
 5. idee: mesjanizm, prometeizm, winkelriedyzm, praca u podstaw, praca organiczna
 6. ślady tradycji biblijnej, antycznej i średniowiecznej obecne w literaturze polskiej
 7. nurty filozoficzne związane z omawianą tradycją literacką
 8. pojęcia związane z kulturą europejską i polską: spór klasyków z romantykami, ludowość, fantastyka, indywidualizm, wallenrodyzm, werteryzm, wieszcz, czucie, demonizm, egzotyzm, intuicja, irracjonalizm, katastrofizm, emancypacja, ukraińska szkoła poetów, realizm, naturalizm. towianizm, filomata, filareta, gotycyzm, mesjanizm, Orient, bajronizm, profetyzm, idealizm, organicyzm, autokreacja, scjentyzm, tolerancja, monizm przyrodniczy, antynomia, autotematyzm, Storm und Drang, weltschmerz, metafizyka, spirytualizm, prowidencjalizm
 9. gatunki literackie: epepeja, dramat romantyczny, komedia, pieśń, hymn, powieść epistolarna, ballada, opowiadanie, nowela, reportaż, powieść realistyczna, powieść historyczna, psalm, litania, dumka, felieton, powieść tendencyjna, szkic krytyczny, oda, sonet, rapsod, poemat dygresyjny, powieść poetycka
 10. przemiany konwencji literackiej
 11. pojęcia z zakresu estetyki: mimetyzm, synkretyzm, groteska, realizm, naturalizm, synestezja, symbolizm
 12. relacje między tekstami a ich kontekstem historyczno-kulturowym
 13. związki między kulturą polską a europejską
 14. związki między kulturą romantyzmu, pozytywizmu a współczesną
 15. język poznanych tekstów literackich
 16. różnice między językiem tekstów romantycznych, pozytywistycznych a współczesną polszczyzną,
 17. różnice między mową a pismem,
 18. funkcje tekstów: estetyczną, ekspresywną, impresywną, poznawczą, fatyczną, wychowawczą ,
 19. zapożyczenia z innych języków
- Uczeń potrafi:
20. rozpoznać rodzaje i funkcje środków stylistycznych charakterystycznych dla poznawanych epok: inwokacja, porównanie homeryckie, antyteza, personifikacja, inwersja, hiperbola, metafora, onomatopeja, epitet, anafora, apostrofa, pytanie retoryczne, eksklamacja, oksymoron, peryfrazja, metonimia, instrumentacja zgłoskowa, parenteza, alegoria, symbol, eufemizm, ironia
 21. odczytać aluzje literackie w tekście
 22. zanalizować wiersz pod względem wersyfikacyjnym
 23. wskazać toposy kulturowe: dwór, śmierć, Polska- Chrystusem Narodów, wędrowka, ojczyzna, bunt, nieszczęśliwa miłość, pielgrzym, geniusz ,maska, teatr życia, praca,
 24. odtworzyć główne idee utworów poznanych na lekcjach
 25. dokonać interpretacji utworów wskazanych w podstawie programowej
 26. analizować i interpretować inne poznane utwory literackie
 27. oceniać i wartościować poznane dzieła
 28. parafrazować teksty za pomocą różnych środków językowych
 29. opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne poznanych utworów
 30. ustalić konteksty potrzebne do interpretacji utworu
 31. zastosować konteksty w interpretacji
 32. porównywać różne dziedziny sztuki
 33. charakteryzować bohaterów literackich

34. oceniać bohaterów literackich
35. porównywać bohaterów literackich
36. stosować pojęcia związane z kulturą europejską i polską: spór klasyków z romantykami, ludowość, fantastyka, indywidualizm, wallenrodyzm, werteryzm, wieszcz, czucie, demonizm, egzotyizm, intuicja, irracjonalizm, katastrofizm, emancypacja, ukraińska szkoła poetów, realizm, naturalizm, towianizm, filomata, filareta, gotycyzm, mesjanizm, Orient, bajronizm, profetyzm, idealizm, organicyzm, autokreacja, scjentyzm, tolerancja, monizm przyrodniczy, antynomia, autotematyzm, Storm und Drang, weltschmerz, metafizyka, spirytualizm, providencjalizm
37. stosować pojęcia z zakresu estetyki: mimetyzm, synkretyzm, groteska, realizm, naturalizm, synestezja, symbolizm
38. słuchać wykładu z notowaniem
39. zaprezentować wypowiedź dotyczącą treści omawianych na zajęciach
40. poprawnie formułować pytania i odpowiedzi
41. uczestniczyć w dialogu
42. zabierać głos w dyskusji
43. uczestniczyć w polemice
44. argumentować własne stanowisko
45. opowiedzieć treść tekstu
46. opracować i wygłosić referat
47. przygotować prezentację z wykorzystaniem celowego materiału pomocniczego
48. wygłosić prezentację ze świadomym użyciem środków retorycznych x x
49. dokonać podziału tekstu na części składowe
50. streścić logicznie tekst
51. zbudować trójdzieloną wypowiedź pisemną
52. komponować spójną wypowiedź pisemną
53. dokonać interpretacji porównawczej tekstów
54. sporządzić funkcjonalną notatkę
55. gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł
56. korzystać z literatury: notować, relacjonować
57. znać cechy form pisemnych
58. właściwie komponować pod względem strukturalnym formy pisemne i dostosowywać je do tematu zadania
59. właściwie wplatać cytaty do własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych
61. poprawić własną wypowiedź pisemną
62. ocenić wypowiedź cudzą pod względem jej poprawności i rzetelności, odróżnić fakty od opinii
63. czytać ze zrozumieniem krótkie fragmenty tekstów naukowych i filozoficznych
64. czytać ze zrozumieniem teksty publicystyczne
65. czytać ze zrozumieniem artykuły popularnonaukowe
66. rozumieć teksty użytkowe
67. scalać zebrane informacje w problemowe w całość
68. sporządzać bibliografię do tematu wypowiedzi

4. Poziomy wymagań dla działów: Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, okres II wojny światowej, współczesność

Wiadomości i umiejętności Poziomy wymagań
konieczny (dopuszczający)
podstawowy (dostateczny)
rozszerzający (dobry)
dopełniający (bardzo dobry)

Uczeń zna i rozumie:

1. utwory (lub ich fragmenty) wskazane w programie
2. utwory z zakresu lektury uzupełniającej omawiane na zajęciach
3. chronologię epok i ich ramy czasowe
5. ślady tradycji biblijnej, antycznej, staropolskiej i romantycznej obecne w literaturze późniejszych epok
6. nurty filozoficzne związane z omawianą tradycją literacką – nietszcheanizm, schopenhaueryzm, bergsonizm, behawioryzm, psychoanaliza, materializm dialektyczny, sceptycyzm poznawczy, pragmatyzm
7. pojęcia związane z kulturą europejską i polską: Młoda Polska, modernizm, impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm, katastrofizm, nihilizm, franciszkanizm Dekadentyzm, fin de siecle, nirwana, Sztuka dla sztuki, bohema, cyganeria, filister, femme fatale, chłopomania / ludomania, folklor, dulszczyzna, kołtun Skamander, Awangarda Krakowska, Druga Awangarda, Kwadryga, Żagary, awangarda, katastrofizm, dadaizm, ekspresjonizm, surrealizm, futuryzm, psychologizm, formizm, socrealizm, Holocaust, parnasizm, spleen, mizoginizm, oniryzm, happening

8. gatunki literackie:

dramat naturalistyczny, dramat symboliczny, powieść młodopolska, powieść panoramiczna, dziennik, powieść polityczna, powieść psychologiczna, powieść produkcyjna, satyra polityczna, powieść autotematyczna, powieść rozwojowa, powieść, strumienia świadomości, tragifarsa kołtuńska, moralitet, powieść conradowska, powieść simultaniczna,

9. style w sztuce:

impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm, secesja, realizm, naturalizm, dadaizm, surrealizm, futuryzm, formizm, kubizm, kolaż, abstrakcjonizm, socrealizm, pop-art fowizm, suprematyzm, unizm, neoplastycyzm

10. przemiany konwencji literackiej

11. pojęcia z zakresu estetyki: symbol, alegoria, sacrum, profanum, ironia, groteska, parodia, sarkazm, tragizm, arcydzieło, kicz, kultura masowa, kultura elitarna, pop-kultura, burleska ,

12. relacje między tekstami a ich kontekstem historyczno - kulturowym

13. związki między kulturą polską a europejską

14. społeczne i terytorialne zróżnicowanie języka: dialekt, gwara, regionalizm, żargon, zróżnicowanie pokoleniowe, socjolekt

15. style indywidualne i funkcjonalne: potoczny, artystyczny, publicystyczny, naukowy, urzędowy

16. typy stylizacji:

archaizacja, stylizacja gwarowa, stylizacja potoczna, trawestacja, parafraza, indywidualizacja

17. funkcje tekstów: estetyczną, ekspresywną, impresywną, poznawczą, fatyczną, wychowawczą

Uczeń potrafi:

18. rozpoznać manipulację językową, perswazję

19. rozpoznać rodzaje i funkcje środków stylistycznych charakterystycznych dla poznawanych epok: epitet, metafora, porównanie, onomatopeja, antyteza, inwersja, hiperbola, oksymoron, synestezja, metonimia, parenteza, paralelizm składniowy

20. wskazać toposy kulturowe: taniec, koniec świata, śmierć, miłość, artysta, kobieta anioł, femme fatale, toposy życia

21. odtworzyć główne idee utworów poznanych na zajęciach

22. dokonać interpretacji utworów wskazanych w podstawie programowej

23. analizować i interpretować inne poznane utwory literackie

24. oceniać i wartościować poznane dzieła X

25. parafrazować teksty za pomocą różnych środków językowych.

26. opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne poznanych utworów

27. ustalić konteksty potrzebne do interpretacji utworu

28. zastosować konteksty w interpretacji

29. porównywać różne dziedziny sztuki

30. charakteryzować bohaterów literackich

31. oceniać bohaterów literackich

32. porównywać bohaterów literackich

33. stosować pojęcia związane z kulturą europejską i polską: Młoda Polska, modernizm, impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm, katastrofizm, nihilizm, franciszkany, Dekadentyzm, fin de siècle, nirwana, Sztuka dla sztuki, bohema, cyganeria, filister, femme fatale, chłopomania / ludomania, folklor, dulszczyzna, kołtun Skamander, Awangarda Krakowska, Druga Awangarda, Kwadryga, Żagary, awangarda, katastrofizm, dadaizm, ekspresjonizm, surrealizm, futurizm, psychologizm, formizm, socrealizm, Holocaust, parnasizm, spleen, mizoginizm, oniryzm, happening

34. stosować pojęcia z zakresu estetyki: symbol, alegoria, sacrum, profanum, ironia, groteska, parodia, sarkazm, tragizm, arcydzieło, kicz, kultura masowa, kultura elitarna, pop-kultura, burleska,

35. słuchać wykładu i notować

36. zaprezentować wypowiedź dotyczącą treści omawianych zajęć

37. poprawnie formułować pytania i odpowiedzi

38. uczestniczyć w dialogu

39. zabierać głos w dyskusji

40. uczestniczyć w polemice

41. argumentować własne stanowisko

42. przekonująco bronić własnego stanowiska

43. opracować i wygłosić referat

44. konstruować dłuższą wypowiedź ustną

45. przygotować prezentację z wykorzystaniem celowego materiału pomocniczego

46. zbudować trójdzieloną wypowiedź pisemną

47. dokonać analizy tematu, ułożyć plan wypowiedzi

48. komponować spójną wypowiedź pisemną

49. sporządzić recenzję filmową

50. przygotować relację z uzasadnioną oceną tematu
51. sporządzić funkcjonalną notatkę
52. poprawić własną wypowiedź
53. ocenić wypowiedź cudzą pod względem jej poprawności i rzetelności, odróżnić fakty od opinii
54. opowiedzieć treść tekstu
55. streścić linearnie tekst
56. dokonać podziału tekstu na jego części składowe
57. streścić logicznie tekst
58. rozumieć teksty użytkowe
59. czytać ze zrozumieniem teksty publicystyczne
60. czytać ze zrozumieniem teksty popularnonaukowe
61. czytać ze zrozumieniem fragmenty tekstów naukowych i filozoficznych
62. korzystać z literatury: notować, relacjonować
63. gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł
64. scalać zebrane informacje w problemowe całości
65. sporządzać bibliografię do tematu wypowiedzi

5. Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania : interpretacja utworu poetyckiego

Sposób sprawdzenia stopnia opanowania wymagań:

test dwustopniowy:

- cz. I - ćwiczenia analityczne;
- cz. II - praca interpretacyjna.

Część I

- na ocenę dopuszczającą
 - nazwać typ liryki, biorąc za kryterium kreację „ja” lirycznego;
 - znaleźć ślady obecności podmiotu lirycznego;
 - nazwać i wyodrębnić formy monologu lirycznego;
 - wypisać znaczące środki stylistyczne i je nazwać;
 - przedstawić w formie kilku zdań sytuację liryczną;
- na ocenę dostateczną
 - opisać budowę wiersza;
 - na podstawie słów wiersza zidentyfikować podmiot liryczny;
 - określić funkcję występujących w tekście form monologu lirycznego;
 - określić funkcję znaczących środków stylistycznych;
 - sformułować założenie interpretacyjne;
 - zaprojektować konteksty interpretacyjne

- na ocenę dobrą
 - budować pracę interpretacyjną według własnej koncepcji;
 - zadbać o spójność tworzonego tekstu;
 - zadbać o poprawność stylistyczną pracy;
 - zadbać o poprawność ortograficzną;
 - umiejętnie wykorzystać obserwacje analityczne do budowania własnej hipotezy interpretacyjnej (sprawnie posługiwać się terminologią teoretycznoliteracką; podmiot liryczny, monolog liryczny, sytuacja liryczna)
 - podejmować próby dotarcia do znaczeń metaforycznych;
 - umiejętnie przywoływać fragmenty tekstu (cytaty) dla poparcia własnych sądów;
 - zastosować uzasadnione konteksty interpretacyjne;

- na ocenę bardzo dobrą
 - wykazać się umiejętnością budowania oryginalnej koncepcji pracy;
 - zadbać o klarowność wywodu interpretacyjnego;
 - swobodnie posługiwać się terminologią teoretycznoliteracką, szczególnie wyraźnie akcentując funkcjonalność zastosowanych form i środków, m. in. monologu lirycznego, kreacji podmiotu, środków stylistycznych itp.
 - umiejętnie łączyć obserwacje analityczne ze sferą znaczeń wiersza;
 - formułować własne dojrzałe uwagi, wnioski i sugestie;
 - szczególnie starannie dobierać wartościowe i uzasadnione konteksty interpretacyjne;
 - umiejętnie budować uogólnienia interpretacyjne;
 - posługiwać się bogatą leksyką i żywym stylem;
 - zadbać o poprawność interpunkcyjną pracy;

- * na ocenę celującą
 - wykazać się dużą sprawnością interpretacyjną;
 - budować bardzo dojrzałe i oryginalne sądy wartościujące i uogólniające;
 - starannie i celowo dobierać konteksty wykraczające poza program nauczania świadczące o dużej erudycji;
 - stylowi własnej pracy nadać znamiona indywidualności.

6. Wymagania związane z kształceniem umiejętności pisania: rozprawka

Sposób sprawdzana stopnia realizacji wymagań: praca klasowa.

Na ocenę dopuszczającą uczeń powinien:

- zrozumieć temat rozprawki,
- znaleźć argumenty uzasadniające tezę,
- zachować trójdzielność kompozycyjną;
- wprowadzić do pracy cytaty z utworów;
- napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych

Na ocenę dostateczną uczeń powinien:

- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu;
- podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i nieschematyczny;

- zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną

Na ocenę dobrą uczeń powinien:

- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki;
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań)
- sięgać do różnych źródeł wiedzy, cytować badaczy literatury;
- sporządzić bibliografię;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu;

Na ocenę bardzo dobrą uczeń powinien:

- pamiętać o oryginalnym zamyśle kompozycyjnym;
- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wykorzystać materiał literacki, historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w rozprawce własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające, umiejętnie skonfrontować je z sądami badaczy literatury;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą leksyką;

Na ocenę celującą uczeń powinien:

- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza. Treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;
- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując je z własnym spojrzeniem;
- sporządzić dokładne przypisy.

7. Skala ocen

Ustala się 6- stopniową skalę ocen z następującymi skrótami:

- celujący - cel - 6
- bardzo dobry - bdb - 5
- dobry - db - 4
- dostateczny - dst - 3
- dopuszczający - dop - 2
- niedostateczny - ndst - 1

1. W ocenianiu bieżącym stosuje się oceny pełne i oceny z plusem „+” stosuje się oceny z minusem”-”, (plus lub minus ma wartość 0,5),. W ocenianiu semestralnym stosuje się oceny pełne.

2. Wystawiając oceny cząstkowe stosujemy zapis cyfrowy lub wyrazowy w skrócie. Wystawiając oceny semestralne stosujemy zapis wyrazowy w pełnym brzmieniu.
3. Przy ocenianiu sprawdzianów i zadań semestralnych punktowanych stosujemy następujący przelicznik procentowy:
 - 36% - 42%- dopuszczający
 - 43 % - 49% dopuszczający
 - 50% - 56% +dopuszczający
 - 57% - 63% dostateczny
 - 64% - 70% +dostateczny
 - 71% - 77% dobry
 - 78% - 84% + dobry
 - 85% - 91% bardzo dobry
 - 92% - 98% + bardzo dobry
 - 99%-100% celujący

8. Warunki i tryb oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z języka polskiego

8.1. Ocenianie bieżące

1. Podstawową formą bieżącego sprawdzania wiedzy, umiejętności i oceniania słuchacza jest: odpowiedź ustna, odpowiedź pisemna krótka, aktywność i zaangażowanie ucznia, która może być oceniane też poprzez danie uczniowi plusa lub minusa (za daną ilość plusów można ustalić ocenę i wpisać ją do dziennika – 6 bardzo dobry, 5 dobry, 4 dostateczny, 3 dopuszczający), których rozliczenie na ocenę następuje po sześciu znakach.
2. Czas trwania odpowiedzi ustnej nie powinien przekroczyć 15 minut.
3. Oceny mają charakter jawny.
4. Na prośbę ucznia lub jego prawnego opiekuna nauczyciel wystawiając ocenę ma obowiązek ją uzasadnić.
5. Każda ocena musi mieć charakter mobilizujący.
6. Pisemne prace powinny być ocenione w terminie do miesiąca od napisania pracy.

8.2. Testy, wypracowania:

1. Nauczyciel informuje słuchaczy o planowanej pracy pisemnej minimum dwa tygodnie wcześniej.
2. Nauczyciel ma prawo przeprowadzić też krótką kartkówkę, która obejmuje mały zakres materiału (3-4 zajęć tematycznych) i nie wymaga wcześniejszej zapowiedzi.
3. W ciągu jednego dnia pracy może odbyć się tylko jedna praca pisemna.

8.3. Ocenianie okresowe i końcowe

1. Ustalając ocenę okresową, końcoworoczną i końcową nauczyciel uwzględnia
 - 1) zdobytą wiedzę i umiejętności
 - 2) zaangażowanie i aktywność
 - 3) obecność na lekcjach
2. Oceny okresową powinny być ustalone w oparciu o oceny bieżące.
3. Podstawą oceny końcowej są również oceny z klasy I i II
4. Oceny okresowe i końcowe nie muszą być średnią ocen wpisanych do dziennika. Można stosować tzw. średnią ważoną
5. Oceny okresowe i końcowe w dokumentacji przebiegu nauczania wpisuje się w pełnym brzmieniu.

6. Ocenie okresowej, końcoworocznej i końcowej podlega także obecność ucznia na zajęciach i aktywność na nich.

7. Nauczyciel powiadamia ucznia, opiekuna prawnego i dyrekcję o przewidywanej ocenie niedostatecznej lub nieklasyfikowaniu wcześniej niż wystawiona zostanie ocena, co najmniej 2 tygodnie wcześniej.

8. W przypadku 50% nieobecności na zajęciach w okresie uczeń może nie być klasyfikowany. Klasyfikowanie w tym przypadku może odbyć się na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego.

9. Nie stosuje się zasady zdawania na ocenę wyższą w ostatnim dniu klasyfikacji okresowej i końcowej.

10. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną może zdawać egzamin poprawkowy.

8.4. Egzamin klasyfikacyjny

1. Uczeń nieklasyfikowany lub jego opiekun prawny może złożyć prośbę o egzamin klasyfikacyjny do dyrektora w dniu zakończenia klasyfikacji. W podaniu powinny być określone przyczyny nieobecności i zaproponowany termin egzaminu klasyfikacyjnego.

2. Rada Pedagogiczna podejmuje decyzję dotyczącą egzaminu klasyfikacyjnego, a dyrektor wyznacza termin egzaminu klasyfikacyjnego i powiadamia o tym ucznia w formie pisemnej.

2. Formę i termin egzaminu ustala dyrektor w porozumieniu z nauczycielem przedmiotu

3. Wyniki egzaminu klasyfikacyjnego zatwierdza Rada Pedagogiczna

4. Ocena wystawiona na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego jest ostateczna

8.5. Egzamin poprawkowy

1. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną na koniec roku może złożyć podanie do dyrektora o dopuszczenie do egzaminu poprawkowego.

1) egzamin poprawkowy (w formie ustnej i pisemnej) odbywa w terminie ustalonym przez dyrektora

2) egzamin poprawkowy przeprowadza komisja powołana przez dyrektora

3) uczeń przystępujący do egzaminu poprawkowego może poprosić nauczyciela o informację dotyczącą zakresu wymagań egzaminacyjnych.

2. Ocena wystawiona na podstawie egzaminu poprawkowego jest ostateczna

8.6. System odwoławczy

Uczeń/ prawny opiekun ucznia ma prawo odwołać się do dyrektora w przypadku niezgodzenia się z oceną wystawioną przez nauczyciela na koniec okresu lub roku szkolnego. Odwołanie ma być przedstawione w formie pisemnej. Dyrektor ma obowiązek przeanalizować sytuację danego słuchacza. W przypadkach, kiedy ocena była wystawiona niezgodnie z trybem wystawiania oceny, może zalecić ponowne sprawdzenie wiedzy ucznia przez nauczyciela.

Teresa Gielas

Barbara Zbroszczyk-Gielas

